

D E C I Z I E

05 martie 2014

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ  
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecătorul: Valeriu Doagă

Judecătorii: Iuliana Oprea și Sveatoslav Moldovan

examinând recursurile declarate de Ministerul Finanțelor și Cupcea Natalia, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Cupcea Natalia împotriva Ministerului Finanțelor cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și compensarea cheltuielilor de judecată, împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 28 ianuarie 2014, prin care s-au respins cererile de repunere a apelurilor în termen și s-au restituit cererile de apel declarate de Ministerul Finanțelor și Cupcea Natalia ca fiind depuse cu omiterea termenului de prescripție

c o n s t a ț ă :

La 20 septembrie 2012 Cupcea Natalia a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Finanțelor cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii de chemare în judecată Cupcea Natalia a indicat că în anul 2005 a fost angajată în calitate de locotent de poliție în cadrul Ministerului Afacerilor Interne.

Activând în funcția dată mai mult de un an, la 05 octombrie 2009 s-a adresat Primăriei mun. Chișinău cu demers în vederea asigurării cu spațiu locativ, însă demersul ei a fost respins.

La 03 noiembrie 2009 a atacat refuzul Primăriei mun. Chișinău în instanța de judecată.

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 15 decembrie 2009, menținută prin decizia Curții Supreme de Justiție din 14 aprilie 2010, Consiliul mun. Chișinău a fost obligat să-i acorde spațiu locativ în conformitate cu prevederile legale.

Prin încheierea executorului judecătoresc din 26 aprilie 2010 documentul executoriu a fost primit spre executare, încheierea fiind expediată în adresa Primăriei mun. Chișinău pentru executare benevolă.

Primăria mun. Chișinău prin răspunsul din 10 iunie 2010 a comunicat despre imposibilitatea executării titlului executoriu.

La 16 ianuarie 2012 executorul judecătoresc a expediat repetat în adresa Primăriei mun. Chișinău demers prin care a solicitat executarea hotărârii judecătorești, la care la 30 ianuarie 2012 a fost trimis un răspuns formal și similar celui precedent.

Cere Cupcea Natalia constatarea încălcării articolului 6§1 Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, ca urmare a omisiunii statului de a asigura executarea hotărârii judecătorești și articolului 13

aceiași Convenție prin lipsa unei căi efective de recurs interne pentru prevenirea continuării încălcării drepturilor garantate prin hotărârea din 15 decembrie 2009, încasarea de la bugetul statului prin intermediul Ministerului Finanțelor a prejudiciului moral în mărime de 250000 lei cauzat ca urmare a nerespectării drepturilor garantate de legislația națională și internațională, compensarea cheltuielilor de judecată și repararea prejudiciului material care va fi concretizat în instanța de judecată.

La 30 noiembrie 2012 Cupcea Natalia a depus cerere de concretizare a pretențiilor din cererea de chemare în judecată.

În motivarea cererii de concretizare a pretențiilor Cupcea Natalia a invocat că neexecutarea hotărârii judecătorești o lipsește de beneficiile acesteia și îi cauzează prejudicii materiale fiind impusă să închirieze spațiu locativ.

Pentru perioada 01 aprilie 2010 - 31 august 2012 a încheiat contract de locațiune a apartamentului cu plata lunară de 1800 lei și a achitat în total suma de 52200 lei.

Pentru perioada 01 septembrie 2012 - 31 august 2013 a încheiat contract de locațiune a apartamentului cu plata lunară în mărime de 2400 lei și a achitat total în suma de 28800 lei.

Cere Cupcea Natalia constatarea încălcării articolului 6§1 Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și articolului 1 Protocolul Adicional la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale de către statul Republica Moldova, obligarea Ministerului Finanțelor la repararea prejudiciului moral suportat pentru neexecutarea deciziei Curții Supreme de Justiție din 14 aprilie 2010 în mărime de 250000 lei, prejudiciului material în mărime de 81000 lei, obligarea executării deciziei Curții Supreme de Justiție din 14 aprilie 2010 în termen de 1 lună și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 06 iunie 2013 s-a admis parțial acțiunea Nataliei Cupcea.

S-a constatat faptul violării drepturilor Nataliei Cupcea prevăzute de articolele 6 și 13 Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale sub aspectul neexecutării în termen rezonabil a hotărârii Curții de Apel Chișinău din 15 decembrie 2009, care a devenit irevocabilă prin decizia Curții Supreme de Justiție din 14 aprilie 2010, prin care s-a dispus obligarea Consiliului mun. Chișinău să-i acorde Nataliei Cupcea spațiu locativ conform normelor locative în vigoare.

S-a încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor în beneficiul Nataliei Cupcea suma de 15000 lei pentru recuperarea prejudiciului moral suportat pentru neexecutarea hotărârii Curții de Apel Chișinău din 15 decembrie 2009, care a devenit irevocabilă prin decizia Curții Supreme de Justiție din 14 aprilie 2010.

În rest pretențiile au fost respinse ca neîntemeiate.

La 15 august 2013 Cupcea Natalia a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 06 iunie 2013, solicitând repunerea apelului în termen, admiterea acestuia și casarea hotărârii primei instanțe în partea respingerii pretențiilor de încasare a prejudiciului material.

La 14 noiembrie 2013 Ministerul Finanțelor a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 28 ianuarie 2014 s-au respins cererile de repunere a apelurilor în termen și s-au restituit cererile de apel declarate de Ministerul Finanțelor și Cupcea Natalia ca fiind depuse tardiv.

La 10 februarie 2014 Ministerul Finanțelor a declarat recurs nemotivat împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 28 ianuarie 2014, solicitând admiterea acestuia, casarea încheierii instanței de apel și restituirea pricinii la rejudecare în alt complet de judecată.

Prin procura din 01 octombrie 2013 Octavian Vieru a fost împuternicit de Ministerul Finanțelor să-i reprezinte interesele în instanța de judecată cu dreptul de a ataca hotărârea judecătorească.

La 07 februarie 2014 reprezentantul Ministerului Finanțelor – Vieru Octavian a depus recurs suplimentar, invocând că la materialele cauzei nu sunt probe care ar confirma comunicarea dispozitivului hotărârii primei instanțe Ministerului Finanțelor.

Ministerul Finanțelor nu a recepționat copia dispozitivului hotărârii primei instanțe, iar concluzia instanței de apel în acest sens este lipsită de suport probatoriu.

La 12 februarie 2014 Cupcea Natalia a declarat recurs împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 28 ianuarie 2014, solicitând admiterea acestuia, casarea încheierii în partea respingerii cererii sale de apel ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție.

În motivarea cererii de recurs Cupcea Natalia a indicat că cererea de apel a depus-o în termen de 30 zile de la data încheierii primului concediu medical.

A mai invocat că în perioada de la 03 iunie 2013 până la 17 iunie 2013 s-a aflat în concediu medical în regim staționar și aflarea la tratament constituie un motiv întemeiat de omitere a termenului de declarare a apelului.

Consideră că instanța de apel neîntemeiat a respins cererea sa de repunere a apelului în termen.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind argumentele recursurilor declarate de Ministerul Finanțelor și Cupcea Natalia în raport cu materialele pricinii, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile sunt neîntemeiate și urmează a fi respinse din următoarele motive.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Judecând pricina în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție a constatat că instanța de apel a aplicat și interpretat corect normele de drept material și procedural.

Din actele pricinii rezultă că la 20 septembrie 2012 Cupcea Natalia a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Finanțelor, concretizată la 30 noiembrie 2012, cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin încălcarea dreptului la executarea hotărârii judecătorești în termen rezonabil și compensarea cheltuielilor de judecată, care a fost admisă parțial prin hotărârea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 06 iunie 2013. (f.d. 1-3, 23-25, 55,72-76)

La 15 august 2013 și 14 noiembrie 2013 Cupcea Natalia și Ministerul Finanțelor au declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe. (60-62, 90-92)

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 28 ianuarie 2014 s-au respins cererile de repunere a apelurilor în termen și s-au restituit cererile de apel ca fiind depuse cu omiterea termenului de prescripție. (f.d. 102-104)

Curtea de Apel Chișinău corect a respins cererile de repunere a apelurilor în termen și a restituit cererile de apel declarate de Ministerul Finanțelor și Cupcea Natalia ca fiind depuse cu omiterea termenului de prescripție.

În conformitate cu art. 362 alin. (1) Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

În conformitate cu art. 111 alin. (1), (2) și (3) Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească.

Termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade.

Prin urmare, termenul de depunere a cererii de apel a început a curge la 05 iunie 2013 și a expirat la 05 iulie 2013.

Contrar prevederilor art. 111 și 362 alin. (1) Codul de procedură civilă, Ministerul Finanțelor și Cupcea Natalia au depus cererile de apel după expirarea termenului de 30 zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii primei instanțe la 15 august 2013 și 14 noiembrie 2013.

La 15 august 2013 Cupcea Natalia depunând apel împotriva hotărârii primei instanțe a solicitat repunerea apelului în termen invocând aflarea sa în concediu medical în regim staționar în perioada de la 03 iunie 2013 până la 15 iulie 2013 și în perioada de la 05 august 2013 până la depunerea cererii de apel.

În conformitate cu art. 116 alin. (1) Cod de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță.

Instanța de apel a constatat că cererea Nataliei Cupcea de repunere în termenul de declarare a apelului este neîntemeiată și corect a dispus respingerea acesteia

Încheierea instanței de apel în partea dată este legală și temeiuri de a fi casată nu sunt din următoarele motive.

Argumentul Nataliei Cupcea că a omis termenul de declarare a apelului din motivul aflării sale în concediu medical nu poate fi reținut.

Natalia Cupcea a participat în ședința de judecată a primei instanțe din 06 iunie 2013 la care s-a pronunțat dispozitivul hotărârii, deși conform certificatului de concediu medical seria 01 nr. 044572 era internată în spitalul Ministerului Afacerilor Interne. (f.d. 54; 64)

În conformitate cu art. 365 alin. (1<sup>1</sup>) Codul de procedură civilă, elementele cererii de apel prevăzute la alin.(1) lit.d), e) și h) pot fi incluse într-o cerere de apel suplimentară depusă după data întocmirii hotărârii integrale.

Așadar, Cupcea Natalia nu a fost privată de posibilitatea de a depune apel nemotivat împotriva hotărârii primei instanțe la data pronunțării dispozitivului, la care a fost prezentă.

Prezentarea Nataliei Cupcea la ședința de judecată a primei instanțe din 06 iunie 2013 combate argumentele acesteia că a fost în imposibilitate de a depune apelul în interiorul termenului de declarare pe perioada aflării sale în concediu medical în regim staționar.

În perioada de la 17 iunie 2013 până la 13 iulie 2013 Cupcea Natalia s-a aflat în concediu medical în regim ambulatoriu, însă cererea de apel a depus-o la 15 august

2013, în perioada căreia conform certificatului de concediu medical seria 01 nr. 04498 se afla în concediu medical regim staționar. (f.d. 70, 97)

Așadar, aflarea Nataliei Cupcea în perioada de la 17 iunie 2013 până la 13 iulie 2013 în concediu medical în regim ambulatoriu nu constituie temei de omitere a termenului de declarare a apelului și corect instanța de apel a respins cererea acesteia de repunere a apelului în termen.

Or, în hotărârea Avramenco vs. Moldova din 06 februarie 2007, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat că tratarea în condiții de ambulatoriu nu constituie motiv întemeiat de omitere a efectuării acțiunilor procedurale.

La 14 noiembrie 2013 Ministerul Finanțelor a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe fără a solicita repunerea apelului în termen. (f.d. 90-92)

Repunerea apelului în termen a fost solicitată de către reprezentantul Ministerului Finanțelor – Vieru Octavian în ședința de judecată a instanței de apel din 28 ianuarie 2014, fiind invocată absența reprezentantului Ministerului Finanțelor la ședința de judecată în care s-a pronunțat dispozitivul hotărârii și că copia dispozitivului hotărârii nu a fost recepționată de către Ministerul Finanțelor, fapt consemnat în procesul-verbal al ședinței de judecată. (f.d. 100-101)

Curtea de Apel Chișinău corect a respins cererea Ministerului Finanțelor de repunere a apelului în termen.

Argumentul reprezentantului Ministerului Finanțelor că nu a fost prezent la ședința de judecată în care s-a pronunțat dispozitivul hotărârii este irelevant.

Or, art. 362 Codul de procedură civilă expres prevede că termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Nu constituie temei de repunere a apelului în termen argumentul reprezentantului Ministerului Finanțelor că la materialele pricinii nu sunt probe care ar confirma recepționarea dispozitivului hotărârii de către Ministerul Finanțelor.

În conformitate cu art. 236 alin. (4) Codul de procedură civilă, participanții care nu au fost prezenți la pronunțarea dispozitivului hotărârii primesc copia hotărârii în decurs de 5 zile.

Prin scrisoarea din 07 iunie 2013 Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău a expediat în adresa Ministerului Finanțelor copia hotărârii. (f.d. 57)

La 06 iunie 2013 reprezentantul Ministerului Finanțelor – Vieru Octavian a depus cerere de examinare a pricinii în lipsa sa. (f.d. 44)

Prin urmare, reprezentantul Ministerului Finanțelor urma să se intereseze de soarta dosarului aflat la Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău.

Mai mult ca atât, la 29 iulie 2013 Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău a expediat în adresa Ministerului Finanțelor titlul executoriu din 06 iunie 2013, care a fost recepționat la 01 august 2013, fapt confirmat prin avizul de recepție anexat la materialele pricinii. (f.d. 58, 59)

Cu toate acestea, Ministerul Finanțelor a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe la 14 noiembrie 2013. (f.d. 93 verso)

În conformitate cu art. 56 alin. (3) Codul de procedură civilă, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

Articolul 61 alin. (1) Codul de procedură civilă expres prevede că părțile sunt obligate să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța

judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

Contrar acestor prevederi legale, Ministerul Finanțelor nu a depus diligența necesară în vederea exercitării căii de atac în termen.

Prin urmare, Curtea de Apel Chișinău corect a respins cererile de repunere a apelurilor în termen și a restituit cererile de apel declarate de Ministerul Finanțelor și Cupcea Natalia ca fiind depuse cu omiterea termenului de prescripție.

În conformitate cu art. 369 alin. (1) lit. b) Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Așadar, încheierea Curții de Apel Chișinău din 28 ianuarie 2014 contestată cu recurs este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Or, Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă a reiterat că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protejarea drepturilor sale de acces la instanță (a se vedea cauza Van Harn vs. Germania, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007).

Or, admiterea spre examinare a unor cereri de apel depuse cu încălcarea termenului prevăzut de lege va încălca principiul securității raporturilor juridice și va duce în mod inevitabil la o nouă condamnare a Republicii Moldova de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului (a se vedea hotărârea Pîrnău și alții vs. Moldova din 31 ianuarie 2012).

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere că instanța de apel corect a refuzat repunerea în termenul de declarare a apelurilor și legal a restituit Nataliei Cupcea și Ministerului Finanțelor cererile de apel, iar argumentele invocate în cererile de recurs poartă caracter declarativ, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că recursurile sunt neîntemeiate și necesită să fie respinse cu menținerea încheierii contestate.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se resping recursurile declarate de Ministerul Finanțelor și Cupcea Natalia.

Se menține încheierea Curții de Apel Chișinău din 28 ianuarie 2014, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Cupcea Natalia împotriva Ministerului Finanțelor cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte,

Judecătorul:

Valeriu Doagă

Judecătorii:

Iuliana Oprea

Sveatoslav Moldovan